

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М.Бекетова**

Кафедра ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету Електричного
транспорту

(Шпіка М.І.)

« 14 » 10 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

галузь знань 0507 – «Електротехніка та електромеханіка»

напрямок підготовки 6.050702 – «Електромеханіка»

професійні спрямування «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «**Основи економічної теорії**» для студентів
за напрямом підготовки **6.050702 – «Електромеханіка»**

Розробник(и): к.е.н., доцент кафедри економічної теорії Можайкіна Н.В.

Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри кафедри економічної теорії

Протокол від «26» червня 2014 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії (Решетило В.П.)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри Електричного транспорту

Протокол від «2» вересня 2014 року № 2

Завідувач випускової кафедри (Далека В.Х.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по
ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Солнышкин) «08» 10 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014 рік
© Н. В.Можайкіна 2014, рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3,0	За вибором ВНЗ	Рік (роки) підготовки	
		3-й	3-й
		Семестр(и)	
		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 108	Галузь знань 0507 – «Електротехніка та електромеханіка» Напрямок підготовки 6.050702 – «Електромеханіка»	Лекції*:	
Модулів – 1		34 год.	8 год.
		Практичні, семінарські*:	
Змістових модулів (ЗМ) – 3		17 год.	6 год.
		Лабораторні*:	
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 3; - самостійної роботи студента – 3 Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) контрольна робота для заочної форми навчання	Фахові професійні спрямування: «Електричний транспорт», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:	
		57 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	18 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47% до – 53%

для заочної форми навчання – 11% до – 89%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «**Основи економічної теорії**» є набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю

Основними завданнями вивчення дисципліни «**Основи економічної теорії**» є отримання навичок загального аналізу основних економічних подій в своїй країні та за її межами, знаходження й використання інформації, необхідної для орієнтування в основних поточних проблемах економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: засади загального аналізу основних економічних подій в своїй країні та за її межами; науково аналізувати соціальні та економічні проблеми та процеси; володіти знаннями основ виробничих відносин та принципами управління з урахуванням технічних, фінансових та людських чинників; знати необхідність макропропорцій та їх особливості, ситуації на макроекономічному рівні, сутність фіскальної та грошово-кредитної, соціальної та інвестиційної політики.

вміти:

- за результатами аналізу економічних показників діяльності підприємства, використовуючи моделі поведінки виробника прогнозувати оптимальні витрати на виробництві та максимальні прибутки за короткотерміновий та дотерміновий періоди; визначати ціну та обсяг виробництва в умовах конкуренції;

- за результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою співставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці;

- на основі аналізу потреб та сімейного бюджету господарств використовуючи моделі поведінки споживача, здійснювати прогноз максимізації загальної корисності та платоспроможності домашнього господарства за фактичних бюджетних обмежень.

- на основі аналізу наявних споживчих благ, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати потреби суспільства;

- на основі співвідношення механізмів державного та ринкового регулювання, державної та приватної власності, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати типи економічних систем.

- на основі аналізу макроекономічних показників, використовуючи моделі загальної економічної рівноваги, здійснювати прогноз можливих наслідків

порушення макроекономічної рівноваги та їх впливу на поведінку економічних суб'єктів;

- на основі аналізу показників світових ринків зовнішньоекономічної діяльності, використовуючи моделі абсолютних, відносних та конкурентних переваг, визначити систему можливих конкурентних переваг і пріоритетів розвитку національної економіки.

мати компетентності:

- здатність за допомогою загальнонаукових та спеціальних економічних методів здійснювати аналіз економічних явищ та подій на мікро- та макроекономічних рівнях дослідження;

- здатність розраховувати основні економічні показники, що оцінюють ефективність виробництва;

- здатність моделювання оптиміальних шляхів використання обмежених економічних ресурсів підприємства;

- здатність будувати розгорнену, доказову відповідь на проблемні питання, що розкривають знання та розуміння основ економічної теорії.

3. Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії»

ЗМ 1. Загальні основи економічного розвитку

Тема 1.1. Предмет економічної науки. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи.

Виникнення та розвиток економічної науки. Визначення предмета економічної теорії. Мета та функції економічної теорії. Основні проблеми економічної теорії та практики. Потреби. Крива виробничих можливостей. Економічна теорія в системі наук. Види економічних наук. Методи економічної теорії, економічні закони та категорії. Позитивний та нормативний аналіз. Рівні аналізу економіки. Макроекономіка. Мікроекономіка. Основні економічні школи і течії. Економічна думка в Україні.

Тема 1.2. Економічні системи. Основні поняття власності.

Економічна система: поняття, основні типи. Особливості переходу від директивно-планової до ринкової економіки. Формування економічної системи України. Поняття власності. Типи, форми та види власності. Власність у системі економічних відносин. Суб'єкти власності. Еволюція відносин власності. Власність та її роль в економічному розвитку. Відносини власності в Україні. Роздержавлення і приватизація.

Тема 1.3. Суспільне виробництво

Суспільне виробництво. Фази суспільного виробництва: виробництво, розподіл, обмін, споживання. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Основні чинники виробництва, їх взаємодія, продукт виробництва. Ефективність

виробництва та її показники. Економічні потреби і інтереси суспільства. Взаємозв'язок потреб та інтересів. Економічний розвиток суспільства. Матеріальні, соціальні і духовні чинники економічного прогресу. Типи відтворення та економічний ріст.

Тема 1.4. Основи обміну

Форми суспільного виробництва: натуральне і товарне виробництво, їх розвиток, поєднання, взаємодоповненість. Еволюція товарного виробництва, сутність та основні ознаки. Економічні умови товарного виробництва. Суспільний поділ праці як загальна економічна основа виробництва. Товар і його властивості. Вартість товару. Закон вартості. Ціна як інструмент збалансування споживної вартості товару. Виникнення, суть і функції грошей.

Тема 1.5. Функціонування конкурентного ринку

Сутність і функції ринку, структура та інфраструктура ринку. Суб'єкти та об'єкти ринку. Елементи ринкового механізму. Основні закони ринку. Ринковий механізм організації суспільного виробництва

ЗМ 2. Теоретичні основи мікроекономіки

Тема 2.1. Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція.

Попит: поняття, крива, закон та фактори попиту. Еластичність попиту. Пропозиція: поняття, крива, закон та фактори пропозиції. Еластичність пропозиції. Ринкова рівновага, проблеми її сталості. Теорія споживчого вибору. Раціональний споживчий вибір, підходи до його визначення

Тема 2.2. Фірма та форми конкуренції

Фірма в умовах ринку. Фонди підприємства та їх обіг. Фактори виробництва. Витрати виробництва, прибуток фірми, норма прибутку та фактори, що впливають на їх величини. Ціноутворення на підприємстві. Виробнича функція, її ізокванта та ізокошта. Конкуренція та її значення. Форми конкуренції і формування ринкової вартості.

Тема 2.3. Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання.

Форми організації підприємств. Зміст, функції та роль управління в розвитку економіки. Поняття менеджменту та маркетингу. Регулюючі функції уряду. Регулювання соціальних відношень. Механізм регулювання та складові його елементи. Об'єкти та суб'єкти регулювання, цілі, методи і форми. Механізм ринкових перетворень.

Тема 2.4. Факторні ринки та розподіл прибутку

Ринок труда та заробітна плата. Поняття о капіталі та його структурі. Ринок оборотного капіталу. Ринок основного капіталу. Поняття о проценті як доході фактора капітал. Земля як фактор виробництва. Земельна рента.

ЗМ 3. Вступ у макроекономіку

Тема 3.1. Основи державного сектора. Національний прибуток. Сукупні затрати

Держава як господарюючий і регулюючий суб'єкт ринкової економіки. Державний сектор ринкового господарства. Об'єкти державної власності. Суспільні товари. Критерії віднесення об'єкта к державному сектору. Основні макроекономічні показники: національний об'єм виробництва, процентна ставка, зайнятість. Показники валового національного продукту.

Тема 3.2. Циклічність економічного розвитку. Класифікація економічних циклів

Економічна динаміка: економічний ріст, його типи та фактори. Циклічний характер розвитку економіки. Економічний цикл та його фази.

Тема 3.3. Макроекономічна нестабільність. Проблеми інфляції та безробіття

Зайнятість, її форми. Безробіття: види, показники та соціальні наслідки. Інфляція: сутність причини, види, вимір та соціально-економічні наслідки. Крива Філіпа.

Тема 3.4. Попит, пропозиція, ціновий рівень, фіскальна політика

Макроекономічний аналіз: сукупний попит та його регулювання; сукупна пропозиція та її динаміка. Макроекономічна рівновага. Фіскальна політика та її види. Державний бюджет, його структура та види. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Тема 3.5. Кредитна система. Гроші, грошовий обіг і грошова політика

Закон грошового обігу. Теорії інфляції. Грошово-кредитна політика держави, її види. Економічні, політичні та фінансові методи стабілізації грошового обігу.

Тема 3.6. Світова економіка та економічний ріст

Світова економіка: еволюція і фактори розвитку. Форми міжнародних економічних відносин. Інтернаціональний характер світового ринкового господарства. Інтернаціоналізація виробництва і капіталу. Транснаціоналізація і інтеграція. Лібералізація сфери зовнішньоекономічних відносин України як основа її інтеграції в світове господарство.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
лек		пр./сем	лаб	срс	л		пр./сем	лаб	срс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1 «Основи економічної теорії» (семестр 5; 6)										
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку										
Тема 1.1.	8	2	1		5	5				5
Тема 1.2	7	2	1		4	5,5	0,5			5
Тема 1.3.	7	2	1		4	5,5	0,5			5
Тема 1.4	7	2	1		4	5,5	0,5			5
Тема 1.5.	7	2	1		4	5,5	0,5			5
Разом за змістовим модулем 1	36	10	5		21	27	2	–		25

Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки										
Тема 2.1	12	4	2		6	11	1	2		8
Тема 2.3	9	4	1		4	10	1	2		7
Тема 2.3.	7	2	1		4	6,5	0,5			6
Тема 2.4.	8	2	2		4	4,5	0,5			4
Разом за змістовим модулем 2	36	12	6		18	32	3	4		25
Змістовий модуль 3. Макроекономічний рівень господарювання										
Тема 3.1	6	2	1		3	4,75	0,5	0,25		4
Тема 3.2	5	2	1		2	5,25	1	0,25		4
Тема 3.3	6	2	1		3	4,75	0,5	0,25		4
Тема 3.4	6	2	1		3	4,25		0,25		4
Тема 3.5	6	2	1		3	4,5		0,5		4
Тема 3.6	7	2	1		4	7,5	1	0,5		6
Разом за змістовим модулем 3	36	12	6		18	31	3	2		26
Індивідуальні завдання (ІЗ)	–	–	–		–	–	–	–		18
Усього годин	108	34	17		57	108	8	6		96

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне навчання	Заочне навчання
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку			
1	1.1 Предмет економічної науки. Основи економічного аналізу. Основні економічні школи	1	-
2	1.2 Економічні системи. Основні поняття власності	1	-
3	1.3 Суспільне виробництво	1	-
4	1.4 Основи обміну	1	-
5	1.5 Функціонування конкурентного ринку	1	-
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи мікроекономіки			
6	2.1 Попит, споживчий вибір, витрати та пропозиція	2	2
7	2.2 Фірма та форми конкуренції	1	2
8	2.3 Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання	1	
9	2.4 Факторні ринки та розподіл прибутку	2	
Змістовий модуль 3. Вступ у макроекономіку			
10	3.1 Основи державного сектора. Національний прибуток. Сукупні затрати	1	0,25
11	3.2 Циклічність економічного розвитку. Класифікація економічних циклів	1	0,25
12	3.3 Макроекономічна нестабільність. Проблеми інфляції та безробіття	1	0,25

13	3.4 Попит, пропозиція, ціновий рівень, фіскальна політика	1	0,25
14	3.5 Кредитна система. Гроші, грошовий обіг і грошова політика	1	0,5
15	3.6 Світова економіка та економічний ріст	1	0,5
	Разом	17	6

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1 «Основи економічної теорії»			
1	Огляд основної і додаткової літератури	20	20
2	Введення термінологічного словника	10	10
3	Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	10	10
4	Рішення типових задач	7	8
5	Самостійний розгляд питання «Основні поняття власності»	-	5
6	Самостійний розгляд питання «Структура бізнесу, регулювання та дерегулювання»	-	5
7	Підготовка до контрольних заходів	10	10
8	Написання контрольної роботи і презентація		18
	Разом за дисципліною	57	78

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання згідно встановленого переліку завдань (п. 3 р.13 «Методичне забезпечення»). Метою написання контрольної роботи є поглиблення теоретичних та практичних знань з тематики курсу.

10. Методи навчання

Аналітичні, синтетичні, проблемні, рішення задач, конспектування лекцій, постановка питань, самостійна робота.

11. Методи контролю

Усне опитування, письмовий контроль, поточне тестування, підсумковий контроль.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота														Сума балів	
ЗМ 1					ЗМ 2				ЗМ 3						
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 3.4	T 3.5	T 3.6	
6	6	6	6	6	8	8	8	8	6	6	6	6	6	8	100
30 %					32%				38 %						

Заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота														Сума балів	
ЗМ 1					ЗМ 2				ЗМ 3					ІЗ	
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 3.4	T 3.5		T 3.6
30 %					30 %				30 %					10%	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студент отримує оцінку «незадовільно», якщо він не засвоїв основні поняття і категорії; не знає наукового і фактичного матеріалу; може лише переказувати учбовий матеріал, але не може обґрунтувати відповіді на жодне питання.

13. Методичне забезпечення

1. Можайкіна Н. В. Конспект лекцій з курсу «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка») / Н. В. Можайкіна; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 169 с.
2. Методичні вказівки до семінарських занять та матеріали для організації самостійної роботи з курсу «економічна теорія» (для студентів 3 курсу спеціальності «Електротранспорт»). Укл. Штефан С.І. – Харків: ХНАМГ, 2012. – 64 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В.Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н.Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – 615 с.
3. Політична економія: Навч. посібник / за ред. К.Т. Кривенка.-К.: КНЕУ, 2005.-508с.
4. Мікроекономіка: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 677с. – (Класичний університетський підручник)
5. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред.. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851с. – (Класичний університетський підручник).

Допоміжна

1. Зазимко А.З. Політична економія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.
2. Линдерт П. Экономика мирохозяйственных связей. – М.: Прогресс, 1992.–520с.
3. Перехідна економіка: Підручник /За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Кабінет Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Верховна Рада України: <http://www.rada.gov.ua>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі: <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку: <http://www.ssmc.gov.ua>
7. Державний служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Національний банк України: <http://www.bank.gov.ua>
9. Світовий банк: <http://www.worldbank.org.ru>.

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни **«Основи економічної теорії»**
за напрямом / спеціальністю підготовки **6.050702 – «Електромеханіка»**

на 201 /1 навч. рік переглянута та затверджена "**Без змін**"

Завідувач кафедри Економічної теорії

_____ (Решетило В.П.)

« ____ » _____ 201 року

Зав. випускової кафедри Електричного транспорту

_____ (Далека В.Х.)

« ____ » _____ 201 року

Декан факультету Електричного транспорту

М.П.

_____ (Шпіка М.І)

« ____ » _____ 2014 року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "**Без змін**"

Завідувач Економічної теорії

_____ (Решетило В.П.)

« ____ » _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри Електричного транспорту

_____ (Далека В.Х.)

« ____ » _____ 201 року

Декан факультету Електричного транспорту

М.П.

_____ (Шпіка М.І)

« ____ » _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "**Без змін**"

Завідувач кафедри Економічної теорії

_____ (Решетило В.П.)

« ____ » _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри Електричного транспорту

_____ (Далека В.Х.)

« ____ » _____ 201 року

Декан факультету Електричного транспорту

М.П.

_____ (Шпіка М.І)

« ____ » _____ 201 _ року